

Природоохоронне законодавство.  
Необхідний базис знань еколога на  
підприємстві.

1. Основи господарського права. Правове регулювання діяльності підприємств:

1. Суб'єкти господарювання: юридичні особи та фізичні особи - підприємці.

2. Управління юридичними особами.

3. Уповноваженні особи:

- за законом;

- за статутними документами;

- за довіреністю.

1.4. Перші кроки еколога на новому підприємстві - у кого я працюю і хто є посадовими особами.

Суб'єкти господарювання: юридичні особи та фізичні особи - підприємці

Суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством

Суб'єктами господарювання є:

1) господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до цього Кодексу, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку

2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці

## Суб'єкти господарювання: організаційно-правові форми юридичних осіб

- Державні підприємства
- Комунальні підприємства
- Приватні підприємства
- Господарські товариства:

Акціонерні товариства

Товариства з обмеженою відповідальністю

Товариства з додатковою відповідальністю

Повні товариства

Командитні товариства

- Кооперативи (виробничі, сільськогосподарські)
- Фермерські господарства

## Суб'єкти господарювання: найпоширеніші форми

**Акціонерне товариство** - господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

Акціонерні товариства за типом поділяються на публічні акціонерні товариства та приватні акціонерні товариства.

**Товариством з обмеженою відповідальністю** є господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном.

## Управління юридичними особами

Управління юридичною особою здійснюють його органи, повноваження яких визначаються законодавством та статутними документами

Органами управління є:

збори власників (збори акціонерів, збори учасників)

наглядовий орган

виконавчий орган (директор, правління)

ревізійний орган

## Уповноваженні особи

### **За законом:**

Частіше зустрічається в державних органах - голова Державної екологічної інспекції України

### **За статутними документами:**

Виконавчий орган (директор, правління), повноваження якого зазначені в статуті юридичної особи

### **За довіреністю:**

Представник, на ім'я якого виписана довіреність

Види довіреностей: загальна, спеціальна

[Довіреність, у якій не вказана дата її вчинення, є нікчемною](#)

## Перші кроки еколога на новому підприємстві - у кого я працюю

### Питання, на які треба знайти відповіді:

1. Скільки юридичних осіб я маю супроводжувати
2. Хто ці юридичні особи, які я маю супроводжувати: найменування, місцезнаходження, інші дані ЄДР, види діяльності
3. Які відокремлені підрозділи мають юридичні особи, які я маю супроводжувати
4. Які територіальні органи Державної екологічної інспекції можуть мене перевіряти
5. Які екологічні перевірки були проведені за останні три роки по кожній юридичній особі
5. Які дозвільні документи отримані на види діяльності кожної юридичної особи та які строки їх дії



Перші кроки еколога на новому підприємстві - хто є посадовими особами

**Питання, на які треба знайти відповіді:**

1. Яка структура управління кожної юридичної особи
2. Який виконавчий орган діє в кожній юридичній особі, та які обмеження повноважень встановлені статутними документами
3. Хто може представляти юридичну особу без довіреності

## 2. Договірне право.

### 1. Загальні положення про договір:

- форма договору;
- істотні умови договору;
- умови недійсності договору.

### 2.2. Види договорів, з якими найчастіше стикається еколог:

- договір поставки;
- договір підряду;
- договір про надання послуг.

## Загальні положення про договір

Договором є домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків

Договір є одностороннім, якщо одна сторона бере на себе обов'язок перед другою стороною вчинити певні дії або утриматися від них, а друга сторона наділяється лише правом вимоги, без виникнення зустрічного обов'язку щодо першої сторони.

Договір є двостороннім, якщо правами та обов'язками наділені обидві сторони договору.

Договір є обов'язковим для виконання сторонами

## Загальні положення про договір - форма договору

Договір може вчинятися усно або в письмовій (електронній) формі. Сторони мають право обирати форму правочину, якщо інше не встановлено законом

Договір вважається вчинений у письмовій формі, якщо його зміст зафіксований в одному або кількох документах (у тому числі електронних), у листах, телеграмах, якими обмінялися сторони

У письмовій формі належить вчиняти:

1) правочини між юридичними особами

## Загальні положення про договір - істотні умови договору

Зміст господарського договору становлять умови договору, визначені угодою його сторін, спрямованою на встановлення, зміну або припинення господарських зобов'язань, як погоджені сторонами, так і ті, що приймаються ними як обов'язкові умови договору відповідно до законодавства

Господарський договір вважається укладеним, якщо між сторонами у передбачених законом порядку та формі досягнуто згоди щодо усіх його істотних умов. Істотними є умови, визнані такими за законом чи необхідні для договорів даного виду, а також умови, щодо яких на вимогу однієї із сторін повинна бути досягнута згода

**При укладенні господарського договору сторони зобов'язані у будь-якому разі погодити предмет, ціну та строк дії договору**

## Загальні положення про договір - умови недійсності договору

За ступенем недійсності правочину (договору) всі правочини поділяються на

Нікчемні - недійсні з моменту їх вчинення

Оспорювані - які можуть бути визнані недійсними за рішенням суду

Договір є недійсним, якщо:

- 1) Зміст суперечить законодавству, інтересам держави і суспільства, його моральним засадам
- 2) Особа, яка вчиняє договір, не має необхідного обсягу цивільної дієздатності
- 3) Волевиявлення учасника не є вільним і не відповідає його внутрішній волі
- 4) Договір не спрямований на реальне настання правових наслідків, що обумовлені ним

## Види договорів, з якими найчастіше стикається еколог - договір поставки

За договором поставки одна сторона - постачальник зобов'язується передати (поставити) у зумовлені строки (строк) другій стороні - покупцеві товар (товари), а покупець зобов'язується прийняти вказаний товар (товари) і сплатити за нього певну грошову суму

Предметом поставки є визначені родовими ознаками продукція, вироби, загальна кількість товарів, що підлягають поставці, їх часткове співвідношення (асортимент, сортамент, номенклатура) за сортами, групами, підгрупами, видами, марками, типами, розмірами можуть визначатися специфікацією

Строки поставки встановлюються сторонами в договорі з урахуванням необхідності ритмічного та безперебійного постачання товарів, також передбачається порядок відвантаження товарів будь-яким видом транспорту, а також вибірка товарів покупцем

Якість товарів, що поставляються, повинна відповідати стандартам, технічним умовам (у разі наявності), іншій технічній документації, яка встановлює вимоги до їх якості, або зразкам (еталонам), якщо сторони не визначать у договорі більш високі вимоги до якості товарів

Види договорів, з якими найчастіше стикається еколог - договір підряду

За договором підряду одна сторона (підрядник) зобов'язується на свій ризик виконати певну роботу за завданням другої сторони (замовника), а замовник зобов'язується прийняти та оплатити виконану роботу

Договір підряду може укладатися на виготовлення, обробку, переробку, ремонт речі або на виконання іншої роботи з переданням її результату замовникові

У договорі підряду визначається ціна роботи або способи її визначення, ціна може бути визначена у кошторисі

У договорі підряду встановлюються строки виконання роботи або її окремих етапів

Робота, виконана підрядником, має відповідати умовам договору підряду, а в разі їх відсутності або неповноти - вимогам, що звичайно ставляться до роботи відповідного характеру, встановлюються гарантії якості роботи



Види договорів, з якими найчастіше стикається еколог - договір про надання послуг

За договором про надання послуг одна сторона (виконавець) зобов'язується за завданням другої сторони (замовника) надати послугу, яка споживається в процесі вчинення певної дії або здійснення певної діяльності, а замовник зобов'язується оплатити виконавцеві зазначену послугу, якщо інше не встановлено договором

Якщо договором передбачено надання послуг за плату, замовник зобов'язаний оплатити надану йому послугу в розмірі, у строки та в порядку, що встановлені договором

Строк договору про надання послуг встановлюється за домовленістю сторін

## Види прав на землю

- Право власності (приватна, комунальна, державна)
- Право постійного користування (комунальна, державна)
- Право довічної власності (приватна)
- Право користування:
  - 1) Оренда
  - 2) Земельний сервітут
  - 3) Емфітевзис
  - 4) Суперфіцій

## **1. Оренда**

Оренда — це строкове платне володіння і користування земельною ділянкою на підставі договору.

**Приклад:** Фермер Петро уклав договір оренди з власником земельної ділянки сільськогосподарського призначення площею 5 га строком на 7 років. Він сплачує щорічну орендну плату та використовує землю для вирощування зернових культур. Після закінчення терміну ділянка повертається власнику.

## 2. Земельний сервітут

Земельний сервітут — це право обмеженого користування чужою земельною ділянкою для задоволення потреб, які не можуть бути забезпечені іншим способом.

**Приклад:** Власник земельної ділянки Іван не має прямого доступу до дороги загального користування. Він встановлює земельний сервітут із сусідом Михайлом, що дозволяє Івану проходити через ділянку Михайла до дороги. Іван отримує право проходу, але Михайло залишається власником своєї ділянки і може використовувати її за призначенням.

### **3. Емфітевзис**

Емфітевзис — це довгострокове, відчужуване і успадковуване право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

**Приклад:** Марія отримала право емфітевзису на земельну ділянку площею 10 га строком на 49 років. Вона створила на цій землі фруктовий сад, має право продати своє право користування іншій особі без згоди власника землі (але з повідомленням про це), а також може передати це право у спадок своїм дітям. При цьому вона щорічно сплачує власнику плату за користування ділянкою.

## 4. Суперфіцій

Суперфіцій — це довгострокове, відчужуване і успадковуване право користування чужою земельною ділянкою для забудови.

**Приклад:** Будівельна компанія "Новобуд" уклала договір суперфіцію з власником земельної ділянки в центрі міста строком на 50 років. Компанія побудувала на цій ділянці торговий центр і тепер отримує прибуток від його експлуатації. Компанія має право продати будівлю разом із правом суперфіцію іншій особі або передати у спадок. Після закінчення терміну дії суперфіцію власник земельної ділянки може придбати будівлю або вимагати її знесення.